

Lausunto

23.06.2025

Asia: VN/4655/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain ja asiakastietolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne koskien potilastietojen käsittelyyn liittyvää käyttöoikeussäätelyn muutosta (asiakastietolain 9 §:n muutos)

-

Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 13 §:n täsmentämistä

-

Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 14 §:n täsmentämistä?

-

Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 24 §:n täsmentämistä

-

Pidättekö kannatettavana, että käyttöoikeussäätelyä muutetaan siten, että mahdollistetaan käsittely myös tässä ehdotuksessa mainituissa tehtävissä?

-

Selkeyttääkö esitys mielestänne potilastietojen käsittelyä tässä ehdotuksessa tarkoitetuissa terveydenhuollon palveluissa?

-

Edellyttäisikö ennakoidun terveydenhuollon palvelujen järjestäminen esityksessä tarkoitettulla tavalla automaattisesta päätöksenteosta säätämistä?

-

Miten ehdotettu sääntely sopii mielestänne yhteen voimassaolevan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun asetuksen (457/2024) soveltamisen kanssa?

-

Tulisiko sääntelyssä olla jotain muita EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamia suojatoimenpiteitä rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi?

-

Onko potilaan oikeudet huomioitu esityksessä mielestänne tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Tulisiko potilaan itsemääräämisoikeus turvata esimerkiksi ennakoivan terveydenhuollon palveluihin liittyvällä erillisellä kielto-oikeudella?

-

Huomioiko esitys mielestänne riittävästi teknologiaa kehittävien yritysten näkökulman?

-

Kannustaako esitys hyvinvointialueita ottamaan käyttöön ennakoivia ja ennaltaehkäiseviä palveluja myös teknologian ja potilastietojen analyysin tukemana?

-

Muut kommenttinne koskien esitystä:

Suomen Lääkäriliitto pitää tärkeänä varhaisia ja ennaltaehkäiseviä palveluja. Lainsäädännön kehittäminen tällaiset palvelut mahdollistavaksi on tervetullutta ja liitto kannattaa nyt ehdotettuja muutoksia terveydenhuoltolakiin ja asiakastietolakiin. Painopisteen siirron ennakoiviin palveluihin ei pidä kuitenkaan vaarantaa potilaiden oikeutta saada korjaavia palveluja silloin kun niihin on tarvetta.

Lakiehdotuksessa on ennakoivat palvelut rajattu vain terveydenhuoltolain 13, 14 ja 24 §:n 1 mom 1 kohdan tarkoittamiin palveluihin ja siten koskemaan vain julkista terveydenhuoltoa. Nykyinen tietosuoja ja ihmisen tiedollista itsemääräämisoikeutta korostava lainsäädäntö ja sen tiukat tulkinnat ovat luoneet toimintaympäristön, jossa lääkärit ja muut terveydenhuollon ammattihenkilöt joutuvat varomaan, etteivät vahingossakaan katsoisi potilastietoja väärään aikaan tai väärällä tavalla. Kun lainsäädäntö ei ole riittävän selkeää, myös sen sallima, potilasturvallisuuden ja ammattietiikan mukainen potilastietojen käyttö potilaan parhaaksi voi estyä. Tämän vuoksi pidämme välttämättömänä, että jatkossa selvitetään sitä, millä edellytyksillä ennakoivien palvelujen antaminen ja potilastietojen käyttö tähän tarkoitukseen olisi mahdollista myös laajemmin julkisessa terveydenhuollossa sekä yksityisten palvelunantajien toimesta ottaen huomioon omalääkärijärjestelmän kehittäminen ja tavoitteet hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi.

Käytännössä on myös epäselvyyttä siitä, millä edellytyksillä lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö voi katsoa potilastietoja vastaanoton tai muun potilaskontaktin jälkeen. Tältä osin vähintäänkin informaatio-ohjaus olisi tarpeen. Hoitosuhdetta ei pidä tulkita kapeasti yksittäiseksi vastaanottokäynniksi tai sairaalassa kirjoilla olemiseksi, vaan sen tulkinnassa on otettava huomioon potilasturvallisuus ja hoidon jatkuvuusnäkökulma. Näkemyksemme mukaan myös itsenäisen

ammattinharjoittajalääkärin tulee voida seurata potilaansa hoitoa potilasasiakirjoista yksittäisen vastaanottotapahtuman jälkeen, jos tähän on tarvetta esimerkiksi potilasturvallisuuden tai uuden lääketieteellisen tiedon vuoksi.

Kattelus Mervi
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund